

Sygn. akt II CSKP 816/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa M. H.

przeciwko "C." spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej
w P.

o zapłatę ,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

10 stycznia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 28 kwietnia 2020 r., sygn. akt V AGa 39/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania oraz
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zasądził od strony pozwanej „C.” sp. z o.o. sp. k. w P. na rzecz powoda M. H. kwotę 125 170 zł

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwoty 125 000 zł od dnia 10 października 2018 r. do dnia zapłaty. Kwota 125 000 zł stanowi cenę sprzedaży pozwanej samochodu marki L., zaś pozostała kwota odpowiadająca 40 euro została zasądzona na podstawie art. 10 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (z dniem 1 stycznia 2020 r. została zmieniona nazwa na ustawę o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r., poz. 893).

W apelacji wniesionej 18 lutego 2020 r. strona pozwana zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ewentualnie o jego zmianę przez oddalenie powództwa w całości. Zarzuciła naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., a także prawa materialnego, tj. art. 5 k.c., art. 560 § 1 k.c., art. 592 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 65 § 1 k.c. oraz art. 355 § 2 k.c. Ponadto wniosła o rozpoznanie sprawy na rozprawie (k. 213).

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2020 r., wydanym na posiedzeniu niejawnym, Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację pozwanej oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

W skardze kasacyjnej strona pozwana zaskarżając wyrok Sądu drugiej instancji w całości wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzuciła m.in. naruszenie art. 374 k.p.c. przez rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym pomimo zawartego w apelacji wniosku o przeprowadzenie rozprawy, co skutkowało nieważnością postępowania, o której stanowi art. 379 pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 374 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm.; dalej: „nowela z 4 lipca 2019 r.”), obowiązującym od 7 listopada 2019 r. (por. art. 9 ust. 2 i 4 noweli z 4 lipca 2019 r.), sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Jednak rozpoznanie sprawy na posiedzeniu

niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Z art. 374 zd. 2 k.p.c. jednoznacznie wynika, że sąd odwoławczy jest związany zawartym w apelacji lub odpowiedzi na apelację wnioskiem o przeprowadzenie rozprawy apelacyjnej. W takim przypadku rozpoznanie sprawy na rozprawie jest obligatoryjne i jeśli sąd odwoławczy rozpozna sprawę na posiedzeniu niejawnym, to zaistniałą sytuację należy traktować jako wadliwość polegającą na rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu niejawnym, pomimo ustawowego wymogu rozpoznania jej na rozprawie. Sąd drugiej instancji może więc skierować sprawę na posiedzenie niejawne dopiero wówczas, gdy strony nie złożyły skutecznie wniosku o przeprowadzenie rozprawy, a ponadto przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

Powołany przepis stanowi jeden z wyjątków od zasady rozpoznania sprawy na rozprawie (por. art. 148 § 1 k.p.c. oraz art. 375 k.p.c.). W związku z czym, Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, że także w przypadku, gdy strona złoży skutecznie wniosek o przeprowadzenie rozprawy apelacyjnej, ma zastosowanie reguła wyrażona w art. 374 zd. 1 k.p.c. W takiej sytuacji uchybienie art. 374 zd. 2 k.p.c. i w konsekwencji rozpoznanie sprawy oraz wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym nie może być oceniane pod kątem wpływu na wynik sprawy, lecz należy je kwalifikować jako nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Obowiązująca w czasie wydania zaskarżonego wyroku ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374 ze zm.; dalej: „ustawa covidowa”) nie modyfikowała reguły zawartej w art. 374 zd. 2 k.p.c. Nowe zasady w odniesieniu do przeprowadzania rozpraw i posiedzeń niejawnych w postępowaniach cywilnych zostały wprowadzone ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku

z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875; por. m.in. art. 46 pkt 20-21).

W stanie prawnym obowiązującym w czasie wydawania zaskarżonego wyroku, pomimo wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, Sąd odwoławczy nie mógł rozpoznać sprawy na posiedzeniu niejawnym bez zgody strony, która w apelacji lub odpowiedzi na apelację wniesionej przed wprowadzeniem tych stanów, a po wejściu w życie noweli z 4 lipca 2019 r. domagała się przeprowadzenia rozprawy (por. też obowiązujący w okresie od 16 maja 2020 r. do 3 lipca 2021 r. w odniesieniu do apelacji wniesionych przed 7 lipca 2019 r. art. 15zzs³ ustawy covidowej).

W konsekwencji wyrok Sądu drugiej instancji zapadł w warunkach nieważności postępowania.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.